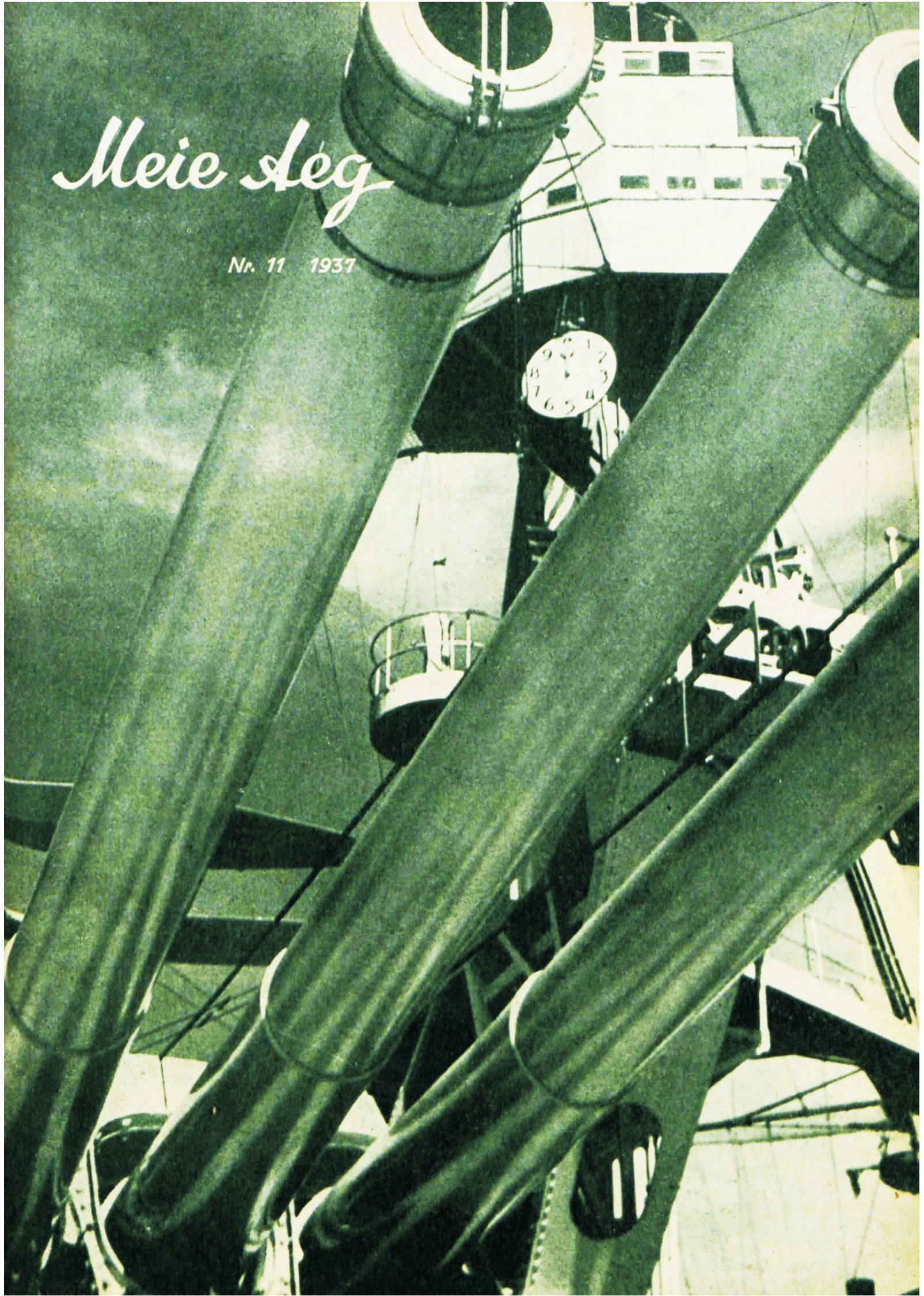

Meie Leg

Nr. 11 1937

Inimkonna saatus

Rahupüüded

Inimkond on saanud sõdade läbi lõpmata palju kannatada. Seetõttu on leidunud ka inimesi, kes on tahtnud töötada inimkonna heaks ja luua kestvaid rahu. Juba 600 aasta eest tegi kuulus itaalia kirjanik Dante ettepaneku asutada rahuliit paavsti juhatusel. Ka Napoleonist räägitakse, et ta on St. Helena saarel olles ütelnud, et tema usub, et kord saab maa peal valitsema igavene rahu. 1848. aastal ühinesid rahuarmastajad mitmetest rahvastest ülemaailmseks rahuliikumiseks ja pidasid esimese rahukongressi Pariisis. Kongressi juhataja tuntud kirjanik Viktor Hugo pidas kongressi avamisel sütitava kõne, milles ütles: „Kord tuleb päev, millal relvad vabanevad teie käest. Tuleb päev, kus teie kõik — prantslased, venelased, itaallased, sakslased, üldse kõik rahvad — ühinete üksteist sallivaks ühenduseks. Teie ühinete üheks Euroopa liiduks. Tuleb päev, kus ei ole enam ühtegi võitlusvälja, peale turuplatside, kus võisteldakse kaupadega, ja vaimualade, kus võisteldakse ideedega. Tuleb aeg, kus rahvusvaheliste küsimuste lahendamisel võetakse kahurikuulide asemele hääletamine, rahvaste üldine hääleõigus ja suveräänse senati vahetamine. Tuleb päev, kus kahureid hoitakse alal muuseumides, nii nagu tänapäev seda tehakse piinariistadega, ja siis imestellakse, et säärased asjad on olnud kord võimalikud. Tuleb päev, kus kaks hiiglaühendust — Ameerika Ühendriigid ja Euroopa Ühendriigid ulatavad teineteisele käe üle ookeani ja vahetavad oma saadusi, oma kaupu, kunsti- ja vaimutööd, et täiendada Looja silma all loodust, teha maakera elamiskõlvuliseks, asustada kõrbesid, tõsta kõikide heaolu.“

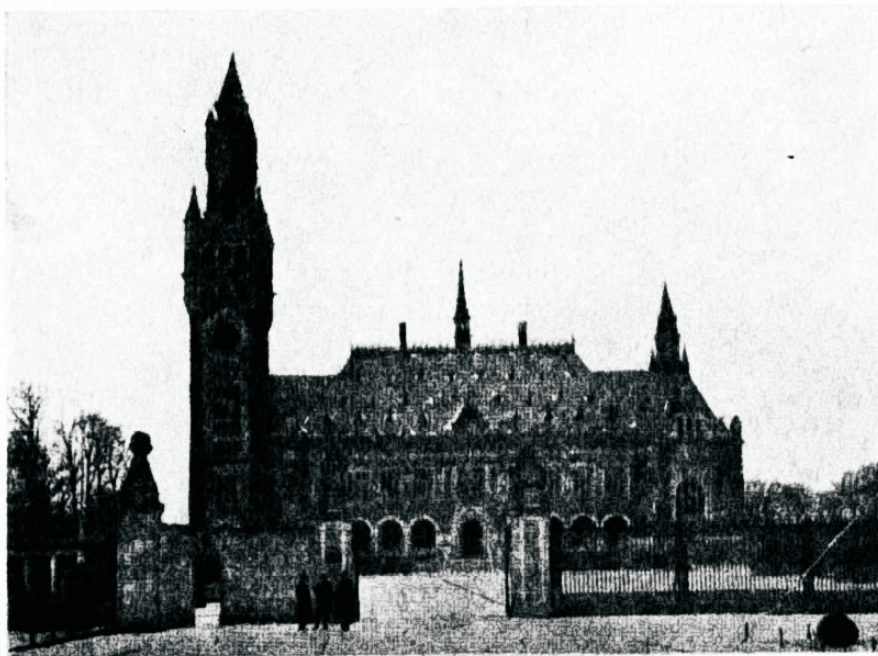
Järgmise suurema katse maailmarahu loomiseks tegi vene keiser Nikolai II 1898. aastal. Ta tegi oma diplomaatiliste esindajate kaudu kõigile maadele ettepaneku lõpetada sõjalised ettevalmistused ja otsida rahvusvahelise nõupidamise kaudu abinõu, millega kindlustada kõigile rahvastele tõelise ja püsiva rahu hüved. Hollandi valitsuse kutsel tulid 1899. aasta maikuu peaaegu kõikide Euroopa riikide, kui ka Aasia ja Ameerika riikide esindajad Haagi linna kokku. Asutati rahvusvaheline rahukohus, et ära hoida kergemeelsed sõjakuulutused.

Haagi linnas ehitati rahupalee paljude riikide toetusel. See ehitati rahvusvahelise kohtu ja rahukongresside jaoks.

Haagis peeti üldse kaks rahukongressi, aastal 1899 ja 1907. Vahekoos pidas oma istungeid 1899.—1914. aastani Siingi ei suudetud rahvaid ühendada ega relvastust piirata. Ainult üksikute riikide vahel sõlmiti rida lepinguid. Rahupüüded kajastas muuseas ka see asjaolu, et rahuarmastajad sõjaväelised esindajad panid maha oma mõõgad ja neist valmistati rahusahk, mis praegu asub Berni muuseumis. Ühel istungil jagati 48-le koosolijale väikesed ilusahakesed märgiks, et on jõudnud kätte ajajärk, kus kardetavad mõõgad ümber taotakse tööriistadeks.

Kuid Haagi rahukongressidel ja rahupaleel ei olnud õnne. Nad ei suutnud selle vastu midagi teha, mille vastu rahvad end valmistasid.

Prantsuse leht „Matin“ avaldas järgmise iseloomustava kirjutuse rahupalee saatusel: „Kui palee ehitus oli otsustatud, puhkes Buuri sõda. Kui ehitusplaanid olid kinnitatud, algas Vene-Jaapani sõda. Nurgakivi panemise ajasse langeb Saksa vägede marssimine Tangerisse ja Marokko segaduste algus. Esimese majakorra valmisaamise ajal Austria võttis Türgilt Bosnia ja Herzegoviina. Kui teine majakord valmis oli, algasid Saksa-Prantsuse sekeldused Marokko pärast. Nüüd, kui maja on viidud katuse alla, läheb lahti Itaalia-Türgi sõda. Ma jälgin suure hirmuga edaspidiseid töid maja juures.“

Endine rahupalee Haagis

Mida enam ligineb tema valmisaamine, seda pahemaks muutub maailma seisukord...“

28. augustil 1913. aastal oli rahupalee sisseõnnistamine, millisest pidulikust sündmusest võtsid osa peaaegu kõikide Euroopa riikide esindajad. Vähem kui aasta pärast puhkes Maailmasõda. Varsiti pärast sõja puhkemist olid ulakad kinnitanud rahupalee uksele sildi: „Müüa või välja üürida“.

Puhkes Maailmasõda. Kõik ilusad aastate kestel plaanitud rahuplaanid purunesid. Rahupalee jäi kord olnud rahuidee mälestusmärgiks.

Kultuuri saavutused kasutati ära sõjapidamiseks. Rohkem kui neli aastat kestis sõjajumala pöörane, verine tants asulate varemeis ja inimlaipade hulgas. Kümme miljonit langenut, veel suurem hulk invaliide, äraarvamata hukkunud varandused, — see on meeldiv ohver sõjajumala altarile, mida talle tõi kahekümnes sajand, mis paljude arvates pidi kõrvaldama sõjad.

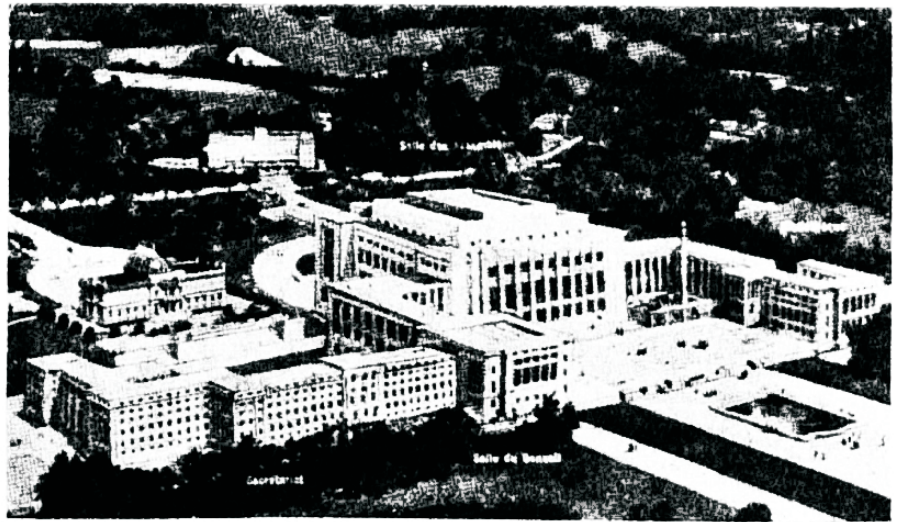
Kui ränk kauane sõda tõmbas läbi kõik lootused võidule, kui kaotused ületasid juba kõik saagilootused, siis kinnitati kõikide maade väsinud sõdureid töötava üleskutsega: „Võidolge selle eest, et sõda ei oleks enam! See on sõda sõja vastu. Võites vaenlase võidame ka sõja. Siis on sõda kaotatud kõikideks aegadeks! See on viimne sõda! Seepärast peab võiduni vastu pidama!“

Pärast maailmasõda oldi üsna suures lootuses, et tuleb igavene rahu. Asutati Rahvasteliit, mille liikmeks astusid peaaegu kõik maailma rahvad. On tehtud väga palju tööd rahu kasuks.

Praegu aga on löödud ka Rahvasteliit vanuma. Osa riikisid on temast välja astunud. Siiski pannakse lootus tema peale.

Iga riik püüab enesele kindlustada rahu. Iga rahvas kinnitab, et tema püüab rahu poole. Isegi sõjategevusega väidetakse rahuloomist. Praegu Jaapan arendab laastavat sõda Hiinas, kuid kinnitab, et ta püüab rahu ja arendab heanaaberlikke suhteid.

Sõda tekib sellest, et inimesed astuvad üle igavese õigluse nõuetest. Inimesed ei austa oma ligimese vara ja elu. Küll teistelt nõutakse õiglust ja ausust, aga ise ei täideta seda mitte. Seetõttu tuleb see vastupidine nähtus, et keegi ei taha otseselt sõda, kuid sõda on vältimatu. Ka kõige õilsamad soovid ja püüded lähevad

Rahvasteliidu uus palee

nurja. Rahunõudjate kõned jäävad hüüdjate hääleks kõrves.

Maailm saab kuulda ainult rahvaste igatsust rahu järele ning näha suuri heitlusi.

Pandagu tähele pühakirja, mis seal on räägitud inimeste vastuoksa talitamisest. „Targad on häbi sisse saanud... Vaata nad on Jehoova sõna ära põlanud, ja mis asja tarkus peaks neil olema?.. Sest niihästi vähemad kui suuremad ahnitsevad hoopis kasu... ja ütlevad: Rahu, rahu! Aga ei ole mitte rahu... Meie oleme rahu oodanud, ja head ei tule, parema põlve aega, ja vaata, hirmutus tuleb.“ Jer. 8, 9—15.

Inimesed ei sobi ülekohut tehes koos elama. Mida rohkem moodsad tehnilised abinõud inimestele võimaldavad üksteisega läbikäimist, seda laiaulatuslikum on võistlus ja suurem on hädaoht. Hädaohtu kartes soovitakse rahu. Ja katseid maailmarahuks on tehtud.

Inimesed loodavad, et kord tuleb aeg, mil lal tullakse õigluse äratundmisele. Inimesed kuulutavad: „Siis taovad nad oma mõõgad kaabliteks ja piigid sirpideks, rahvas ei tõsta mõõka teise rahva vastu ega õpi enam sõdima.“ Jes. 2, 4.

Kas seda võib siin maa peal juhtuda inimeste algatusel!?

Hermagedon

Inimesed tahavad enesele rahulist põlve, aga Issand laseb prohvetil öelda, et nii te ei saa seda iialgi. Prohvet näeb halbust, mis siin maailmas sünnib. „Mu sisikond, mu sisikond! Ma tunnen valu oma südame külgede sees, mu süda tormitseb mu sees, ei ma või olla vait, sest mu hing kuuleb pasunahäält, sest kõik maa on ära raisatud. Kui kaua pean ma lippu nägema ja pasunahäält kuulma? Sest mu rahvas on meeletu, nad ei tunne mind mitte, nad on halbid lapsed; nad ei ole mitte mõistlikud, targad on

Jaapani pealinna lapsed pühitsevad võitu Hiina suurlinna Schanghai vallutamise puhul

nad küll kurja tegema, aga head teha ei mõistad mitte.“ Jer. 4, 19—22.

Millise rahu valmistavad rahvad enesele. Oli minevikus rahvaid, kes ei annud teistele rahu, ja nad ise said rahu — neid ei ole enam.

Maailmas on tehtud lõpmata palju ülekohtu. Valatud veri nõuab kättemaksu. Igavene õigus nõuab karistust.

Prohvet kuulutab: „Mürin on tulnud maa otsani, sest Jehooval on riiuasi rahva vastu, tema ise käib kohtus kõige liha vastu. Neid, kes on õelad, annab ta mõõga kätte. Nõnda ütleb vägede Jehoova: Vaata, õnnetus tuleb välja ühest rahvast teise ja suur tuul tõstetakse maa kaartest.“ Jer. 25, 31—33.

Ükskord peab tulema see, mis ütleb prohvet: „Kuulutage seda rahvaste seas, valmistage viisi pärast sõda, äratage üles need, kes on vägevad mehed, tulgu ligi ja mingu üles kõik sõjamehed. Taguge oma kaablid mõõgaks ja oma sirbid piigiks. Kes on võimetu, see öelgu: Mina olen vägev... Saagu rahvas üles äratatud ja mingu üles Josavati orgu. Sest seal tahan ma istuda ja kohut mõista (ütleb Issand) kõige rahva peale seal ümberkaudu. Pistke sirp vilja kallale, sest lõikus on valmis... Surutõrred jooksevad üle, sest nende kurjust on palju. Suur hulk rahvast on kange kohtumõistmise orus...“ Joel 4, 9—14.

Edasi loeme prohvetikuulutusest: „Ja ma nägin, et lendava mao suust ja metsalise suust ja valeprohveti suust kolm roojast vaimu välja tulid. Sest needsinatsed on kurjavaimude vaimud, kes imetähti teevad, kes välja lähevad maa ja kõige maailma kuningate juure, neid kõigevägevama Jumala suureks päevaks sõtta koguma. Ja tema on neid kokku kogunud ühte paika,

mis eebrea keeli Harmagedoniks hüütakse.“ Ilm. 16, 13., 14., 16.

Harmagedon tähendab tõlkes Megido mägi. Megido maakohat asub Palestiinas, Vahemere ääres, mis on olnud ja on praegugi maailma rahvaste keskpunkt. Sinna jooksevad kokku paljude suurrahvaste huvid.

Vahemere piirkond valmistab väga tõsise probleemi. Kui seal mingi riik peaks tarvitama omavoli teise vastu, siis võib sellest kujuneda raske katsumine rahvastele.

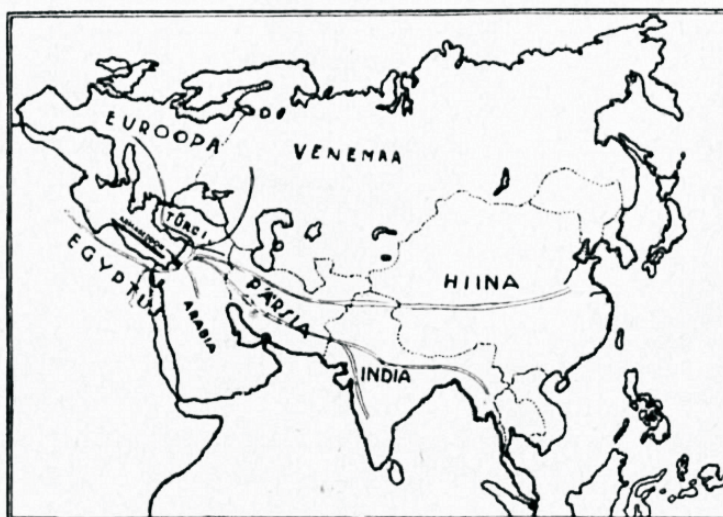
Harmagedon ettekuulutuse kõnes tähendab maailma katastroofi, rahvaste kok-

kupõrget, maailmasõda.

Sinna maailma keskpunkti tulevad kokku kõik. Samas prohvetikuulutuses, Ilm. 16, 12, on öeldud: „Ja kuues ingel valas välja oma kausi Vрати (Eufrazi) jõe peale ja tema vesi kuivas ära, et kuningate tee, kes päevatõusmise pool on, oleks valmistatud.“ Vesi prohvetlikus kõnes tähendab rahvast. Türgi riik oli Eufrazi kallaste ja kogu Vahemere ümbruse omanik. See rahvas on nüüd teelt kõrvaldatud.

Seega „Vрати jõgi“ on kuivanud. Hommikumaa rahvastele on valmistatud tee. Need rahvad ootavad tõsiseid sündmusi. „Tõusva päikese maa“ valitseja püüab olla Aasia peremees. Aga Aasia kohta ulatavad teistegi maailmajagude huvid.

Harmagedon on küll viimne sõda. Siis tuleb Issand ja rajab oma õiguseriigi. Maailm ei mõtle, kuidas ja millal see võib tulla. Seepärast manitseb Issand samas kirjakohas, Ilm. 16, 15: „Vaata, ma tulen kui varas, õnnis on see, kes valvab ja valmistab end.“

Kaardil on kujutatud maailma keskpunkt

Tõde ajaloost

Meie ajakirja 9. numbris kirjeldasin Taanieli ettekuulutuse põhjal üht pikka ajajärku, millel on suur tähtsus maailma ajaloos. Me leidsime tolles kirjutuses, et 2300 aastat algas 457. aastal e. Kr. ja lõppes 1844. aastal p. Kr. Sellest pikast ajast oli arvatud 490 aastat juutide viimseks armuajaks — alates pärast Babüloonia vangipõlve, s. o. 457. aastast e. Kr. kuni apostlid pöördusid paganatele kuulutama, s. o. 34. aastani p. Kr. Juutide armuaja lõpul pidi Messias tulema ja saama võidud, ja see toimus Kristuse ristimisel 27. aastal. Prohvetliku nädala keskel, s. o. 31. aastal Kristus suri ja tegi lepituse, ja nii kui juba mainitud, aastal 34 lõpes juutide armuag ja hiljem sai ka juutide pealinn hävitatud. Siis edasi, 2300-aastase ajajärgu lõpul, mis oli 1844. aastal, pidi algama pühapaiga puhastamine taevas. Siinjuures toon osa kirjakohti tollest artiklist: Taan. 8, 13—19; 9, 20—27; Matt. 3, 16; Ap. t. 7, 51—60; Eebr. 8, 1—5; 9, 23—28; Ilm. 11, 19; 14, 6. 7.

Prohvet Taanieli ja Johannese ilmutuse raamatutes on veel teisigi prohvetlikke ajaarvusi, mis jooksevad paralleelselt 2300 aasta sees. Nagu juurelisatud jooniselt näha, on neid ajaarvusi kolm: 1290, 1260 ja 1335. Nii kui tavaliselt prohvetikuulutuste päevad, nii ka need päevad tähendavad aastaid.

Vaatleme nüüd prohvetikuulutusi nende aastaarvude kohta:

1290. aastat: „Ja sellest ajast, kui alatiohver saab ära saadetud, et läila ärahävitav asi sinna pandud, tuleb tuhat kakssada üheksakümmend päeva (aastat)“. Taan. 12, 11.

1260. aastat: „Ja ta võtab Kõigekõrgema vastu sõna rääkida ja Kõigekõrgema pühasid raskesti vaevata, ja tema mõte on seatud aegasid ja kohtuviisisid teist viisi seada, ja neid antakse ta kätte üheks ajaks ja kaheks ajaks ja pooleks ajaks.“ Taan. 7, 25.

(Kolm ja pool aega on niisama palju aastaid. Igas aastas on arvatud 360 päeva. $360 \times 3\frac{1}{2} = 1260$.)

„Ja ma kuulsin meest, kellel linased riided seljas, kes jõe vee peal oli, ja ta tõstis oma parema ja vasaku käe üles taeva poole ja vandus selle juures, kes elab igavesti, et nende ots jääb üheks ajaks ja kaheks ajaks ja pooleks ajaks; ja kui püha rahva väe ärapillamine saab lõppenud, siis peavad kõik need asjad otsa saama.“ Taan. 12, 7.

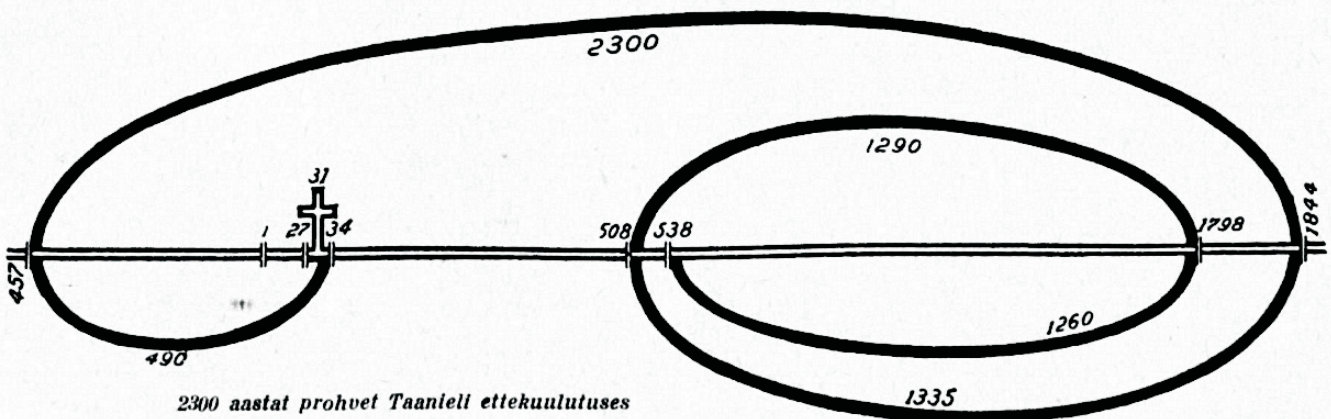
„Ja naisele (s. t. kogudusele) anti kaks suure kotka tiiba, et ta pidi lendama kõrbe oma paika mao silma eest ära (s. t. tagakiusamise eest), kus teda toidetakse üks aeg ja kaks aega ja pool aega.“ Ilm. 12, 14.

„Ja naine põgenes kõrbe, kus oli temale ase valmistatud Jumalast, et teda pidi seal toidetama tuhat kakssada kuuskümmend päeva (aastat)“. Ilm. 12, 6.

„Ja mina nägin ühe metsalise merest üles astuvat, ... ja lendav madu andis temale oma väe ja aujärje ja suure meelevalla ... Ja nemad kummardasid lendavat madu, kes oli antud metsalise meelevalla alla, ja kummardasid metsalist ja ütlesid: ‚Kes on metsalise sarnane, kes võib tema vastu sõdida?‘ Ja temale anti suu, mis suuri asju ja teotamise sõnu rääkis, ja temale anti meelevald sõdida kaks kuud viietkümmend (s. o. nelikümmend kaks kuud)“. Ilm. 13, 1—5. ($30 \text{ päeva} \times 42 = 1260 \text{ päeva}$.)

„Ja õu, mis on Jumala koja ees, jäta maha ja ära mõõda seda mitte, sest et see on antud paganatele, ja nemad võtavad püha linna jalgedega ära sõtkuda kaks kuud viietkümmend (42 kuud)“. Ilm. 11, 2.

„Ja ma tahan oma kahele tunnistajale anda meelevalla, et nemad peavad prohveti viisil rääkima tuhat kakssada kuuskümmend päeva (aastat), kotiriided seljas.“ Ilm. 11, 3.

Kindlasti on ajaarv 1290 ja 1260 midagi väga tähtsat, et seda korduvalt ette tuuakse kahes prohvetlikus raamatus, ja hoolas lugeja on kindlasti tähele pannud ülal toodud piiblisalmidest, et siin on midagi tegemist mingi usulispoliitilise võimuga, kes teeb tõelisele Jumala kogudusele raskusi ja kiusab teda taga. Jumala kogudus põgeneb selle võimu eest kõrbe, see tähendab ta ei saa vabalt tegutseda — ta on salajane kogudus. Kaks tunnistajat, see on Jumala sõna — uus ja vana seadus, tunnistavad selle aja jooksul kotiriided seljas, s. t. nad on leinaolukorras, neil pole esinemisõigust, ja ometi nad tunnistavad selle kõrbesse põgenenud koguduse läbi.

See aeg on pime keskaeg, millal usulispoliitiline võim valitses ja teisiti mõtlejaid usuinimesi kõrvaldas ristisõdade, inkvisitsioonikohtute jne. läbi — piinas ja põletas „ketsereid“.

Asume nüüd aja väljaarvamise juure. 1290 ja 1260 aastat on üks ja seesama ajaperiood ja ainult kolmekümne-aastase vahega. Et need ajaperioodid lõpevad ühel ja samal ajal, siis peab vaid alguse juures olema 30-aastane vahe-
maa.

Ajaperioodid 1290 ja 1260 lõppesid 1789. aastal, siis kui Prantsuse revolutsiooni ajal paavst Pius VI vangistati ja sellega keskaja vaimulik võim murti. Sellest lõpuaastast tagasi lugeda 1290 ja 1260 aastat, jõuame aastatesse 508 ja 538. Mis toimus neil aastatel? Neil aastatel sai eelpool mainitud usulispoliitiline valitsus oma võimu.

Seni olid teatud riigid ja võimud vastu võidelnud rooma-katoliku kiriku ülemvõimule. Kui Rooma riik jagunes kümneks riigiks, ei olnud need riigid kõik puht katoliiklikud, vaid mõned nende seast olid isegi ägedad katolitsismi vastased ega soovinud kiriku ülemvalitsust. Eri-
lised vastased olid heruullased, vandaallased, ida-gootlased, burgundlased ja lääne-gootlased. Neid kui kiriku ülemvalitsuse vastaseid tuli ära võita kas katolitsismi poole või hoopis kaotada ja teistega kokku sulatada. Kaks nendest viiest vastasest, burgundlased ja lääne-gootlased, peagi alistusid tollele usulispoliitilisele võimule. Suur Öhtumaa valitseja frankide keiser Chlodvig võitles nendega 509. aastani.

Kui keiser Chlodvig katolitsismi poole heitis ja end arvatavasti 508. aastal ristida laskis ja töötas katolitsismi eest võitlema hakata, siis nimetati teda aunimedega „kiriku vanim poeg“ ja „kõige kristlikum kuningas“. Rooma piiskop meelitas teda, öeldes: „Nüüd alistuvad sinule endised paganlikud rahvad, et sind usu pärast teenida, peagi aga sulle ja sinu riigile täiesti alluda. Nii saad sa (kõikide katoliiklaste) üldise päikesena särama.“ Tuleb tähele

panna, et siin päikest mainitakse. See on vana paganlik jumalus, millest on ka pärit päikese-päeva, pühapäeva, austamine.

Keiser Clodvig oli esimene keiser Öhtumaa l, kes laskis end ristida ja sellega hakkas tollele usulispoliitilisele võimule teed valmistama. See toimus, nii kui mainitud, 508. aastal, millise ajaarvu peame alguseks võtma 1290-aastasele perioodile.

Nüüd algas eelpool mainitud võimude alistamine, mis kestis 30 aastat, kuni 538. aastani. Kaks vastast, burgundlased ja lääne-gootlased, alistusid peagi keiser Clodvigile ja sulasid ühte katolitsismiga.

Teised kolm ülejäänud olid visad vastased ja neid tuli juurteni välja kiskuda. Ka selle kohta on prohvetikuulutus olemas Taanieli raamatus: „Ma panin sarvi (võimusid) tähele, ja vaata, üks teine pisuke sarv tõusis nende vahelt ja kolm endistest sarvedest kisti juurteni välja selle eest, ja vaata, sarve küljes olid kui inimese silmad ja suu mis suuri asju rääkis.“ Taan. 7, 5. Selge on, et siin on juttu mainitud keskaja usulispoliitilisest võimust, mis tekkis pärast Rooma kümneks jagamist, nii-siis „kümne sarve vahelt“, ja oma võimule tulles hävitas kolm vastast.

Aastal 493. võitis Theodorich heruullaste kuninga Odoakeri, tehes tema riigile lõppu, ja sellega sulasid heruullased teiste rahvaste sekka.

Aastal 534. võitis keiser Justiniani vaenlane Belisar vandaallased Aafrikas, ja nende riik kadus samal aastal ajaloolavalt.

Aastal 536. hakkas seesama Belisar idagootlasi vallutama ja asus Rooma linna piirama ja võitis selle, aga aastal 538. tuli idagootlaste keiser Bitiges suure sõjaväega kaotatud Rooma tagasi võitma, kuid uuesti kaotas rängasti ja alistus Belisarile samal aastal.

Seega oli kolmas ja viimne „sarv“ juurteni välja kistud 538. aastal.

Keiser Justinian omas seaduses, välja antud 533. aastal, juba tunnistas Konstantinopoli patriarhi pühaks Jumala preestriks ja valitsejaks ja kirjutas samal aastal tolleaegsele paavstile Johannes II-le, et ta tunnistab teda usulispoliitiliseks ülemvalitsejaks:

„... nii kui öeldud, kiirustame meie kõikjal Teie trooni ja au tunnustamist tõsta.“

Kui aastal 538. viimne vastane võideti, oli see kiri tõestunud ja peagi kolis paavst Konstantinopoli üle Rooma, ning algas see 1260-aastane periood, millest eelpool toodud prohvetlikud salmid kuulutasid.

Kui 538. aastast minna edasi 1260 aastat, siis jõuame aastasse 1798, see on selle usulispoliitilise võimu lõpp selles perioodis, kuigi ta muul viisil ikkagi veel edasi tegutseb.

Pühakirja tekkimisest ja olemusest

Inimesed võivad mõista Jumalat nii palju, kui palju Ta ennast neile ilmutab. Ta pole jätnud inimesi teadmatusse, vaid on neile ennast ilmutanud mitmel viisil. Loodus jutustab Tema tarkusest, vägevusest ja armastusest. Inimese südametunnistus noomib Issanda häälena ja

Mis toimus 1798. aastal selle võimuga? Lu-
gegem väljavõtte raamatut: „Die Geschichte der
Stadt Rom“, anne III, lhk. 663:

„Siis läks 15. veebruaril 1798. aastal Bert-
hier (Bertjee) võidurikkalt (Rooma) sisse
Prantsuse vabariigi nimel... Pius VI tunni-
tati vangistatuks ja tal kästi ärareisiks ette
valmistada. Ta palus Prantsuse komissari Hal-
ler'it lubada teda surra Roomas. „Vous mont-
rez partout“ (Surra võite kõikjal), oli vastus.

Muidugi ei olnud selle sündmusega paavst-
luse võimu absoluutne lõpp, aga selles prohvet-
likus ajaperioodis oli see siiski lõpp ja Piibli
prohvetikuulutus läks täide, ning selle mõist-
mise kohta öeldi Taanielile nägemuses: „Paljud
peavad saama puhastatud ja valgeks tehtud ja
sulatatud, aga õelad teevad õelust ega ükski,
kes õel on, ei võta seda mõista, aga mõistlikud
mõistavad küll.“ Taan. 12, 10.

Sellest järeldades algab pärast seda ajape-
riodi eriline tundmine prohvetikuulutusist. Ka
puhastatakse ja sulatatakse paljusid. Taanielile
öeldakse selle peale:

„Väga õnnis on see, kes ootab ja saab näha
tuhat kolmsada ja viis päeva neljatkümmend
(s. o. 1335 päeva ehk aastat).“ Taan. 12, 12.

1335 aastat, nii kui enne mainitud, jook-
sevad rööbiti teise kahe ajaperioodiga ja al-
gavad ka samal ajal — 508. aastal, ning lõppe-
vad seega 1844. aastal.

Miks nimetatakse õndsaks neid, kes näevad
1335. aasta lõppu, s. o. 1844. aastat. See on
ju suur kohtuaeg taevas, millest eelmises artik-
lis kirjutasin. Meie elame juba üle 90-ne aasta
selle õndsaja sees, millal oodatakse taeva
kohtuistungil lõppu ja Jeesuse tulekut. Õnnis
on see, kes ootab, kellel on adventvaim ja kes
laseb end puhastada.

Jumal on annud need prohvetikuulutused meie
usu kasvatuseks ja tema igavese sõna kinnitu-
seks.

Ed. Mägi

püüab juhatada õigele teele. Looduses on näha
ülekohtu jäljed ja tal pole enam seda ilu ja
selget väljendust Jumalast, mis tal oli siis,
kui inimene oli patusse langemata. Ka südame-
tunnistuse hääl pole küllalt selge, kuna see on
tuimestunud ülekohtu läbi.

Kõige selgemalt ilmutab Issand ennast oma
sõnas, pühakirjas — Piiblis. Jumala sõna suhtes
valitseb inimestes mitmesugune arusaamine
ja arvamus. Ühed peavad seda inimeste poolt
kirjutatud raamatuks, teised ütlevad, et seda on
minevikus muudetud mitmel korral ja see pole
enam meie käes sellisena nagu kirjutati; kol-
mandad ei näe temas midagi kõrgemat ega
väärtuslikumat kui seda on teiste usundite pü-
had raamatud ja üldkasulik kirjandus. Palju-
dele inimestele on ta siiski Jumalast sisendatud
tõeilmutuseks, milles näidatakse inimsoo tõelist
ja õnnetut seisukorda ja sellest pääsmist. Nad
hindavad teda kõrgemaks teistest raamatutest
ja võtavad ta enestele usujuhtnööriks.

Piiblile antakse mitu nimetust: Piibel, Pü-
hakiri, Jumala Sõna, Elusõna j. t. Piibel on
tuletatud kreekakeelsest sõnast „biblia“, mis
täheleb „raamatud“, kuna ta koosneb palju-
dest raamatuist. Need raamatud moodustavad
ühe terviku, seepärast mõistetakse sõna Piibli
all üht raamatut.

Pühakirja tekkimine.

Inimsoo ajaloo alul Jumal teatas oma taht-
misest inimestele suuliselt, mis anti ka edasi
suuliselt põlvest põlve. Hiljem aga tekkis va-
jadus Jumala sõna üleskirjutamiseks. Esimene
käsk üleskirjutamiseks anti Moosesele. (2.
Moos. 17, 14.) Kümme käsku oli kirjutatud
Jumala sõrmega, kuna aga käsuõpetuse raamat
kirjutati Moosese poolt. Kirjutamiseoskus oli
tuntud tol ajal rahvaste seas, mida tõendavad
meile mitmesugused väljakaevamised ja muinas-
leiud. Nii on leitud savitahvlid, millel Kal-
dea legendid, teadanded veeuputusest, Hammu-
rabi seadused, mis pärit Aabrahami ajast jne.

Moosese raamatud on kirjutatud Moosese
poolt. Järgmised raamatud kirjutati Iisraeli juh-
tide, vaimulikkude ja selleks määratud meeste
poolt. Kirjutatud raamatud koguti järk-järgult
ja hoiti templis või selleks määratud kohas.
(2. Kun. 22, 8.) Pühakirja raamatuist tehti

vajaduse järele ära kirju. Heebrea kirjutajad olid ära kirjade tegemisega väga täpsed ja ettevaatlikud, et vältida vähimaidki vigu. Nad tundsid aukartust Jumala sõna ees. Kui tekkis kirjutamisel mingisugune viga, siis hävitati terve leht ja kirjutati uuesti. Uut ära kirja võrreldi hoolikalt algupärandiga. Keegi rabi hoiatab kirjutajat järgmiste sõnadega: „Pane tähele, kuidas sa teed oma tööd, sest sinu töö on taeva töö; ära jäta välja ega lisa juure ühtegi kirjatähte, et sa ei muutuks seeläbi maailma hävitajaks.“ S. Collet, „All About the Bible“, lhk. 15.

Vana Testament oli lõplikult valmis kujunenud lühike aeg pärast Babüloonia vangipõlve. Viimne raamat Vanas Testamendis on Malakia oma, mis kirjutati 5-da sajandi teisel poolel e. Kr. Kindlasti oli Vana Testament praeguses koosseisus olemas 3-da sajandi alul, kuna siis tehti tema heebreakeelsest algupärandist kreeka-keelne tõlge.

Uus Testament kirjutati esimese sajandi teisel poolel p. Kr. apostlite ja usumeeste poolt. Kuna kirjutatud raamatud leiti olevat vajalikud kasutada laiemas ringkonnas, hakati neist tegema ära kirju. Kristuse õpetuse säilitamiseks ja koguduse usu elu kasvatamiseks määratud raamatud koguti järk-järgult ja see kogu moodustas ristiusu õpetuse aluse ja juhtnööri. Vana ja Uue Testamendi raamatud ühendati ja võeti usumõõdupuuna tarvitusele ristikoguduses esimestel sajanditel. Pühakirja raamatute kogu nimetatakse „kaanoniks“ (s. t. juhtnõör, mõõdupuu). Sellesse kaanonisse kuulusid kõik raamatud, mis leiduvad tänapäevases Piiblis.

Pühakirja kaanon.

Üks tähtsamaid küsimusi on: Milline oli kaanon esimestel sajanditel? Missugused raamatud kuulusid sinna? Kas on meil veel sama Piibel kui oli tol ajal? On meil mingisuguseid tõendusid sellest, kuidas algristikoguduses kasutada olev pühakiri välja nägi? Issand ise on hoolitsenud selle eest, et meil ei puuduks vajalikud tõendused tänapäevase Piibli ehtsusest. On säilinud palju käsikirju niihästi Vanast kui Uuest Testamendist esimestest ja hilisematest sajanditest. Mitmed neist käsikirjadest sisaldavad endas peaaegu terve Piibli. Tähtsamaid käsikirju võiks mainida:

Codex Vaticanus (Vatikani käsikiri), mis on pärit 4-dast sajandist ja milles puuduvad ainult vähesed osad Vanast ja Uuest Testamendist. See asub Vatikanis.

Codex Sinaiticus (Siinai käsikiri), mis leiti 1859. aastal Dr. Tischendorfi poolt Siinai mäelt ühest kloostrist. See on kirjutatud hoolikalt sajale antilopinahale ja sisaldab täielikult Uue Testamendi ja osaliselt Vana Testamendi.

See on pärit 4-dast sajandist. See asus Leningradis; mõne aasta eest müüdi see Inglismaale, ja nüüd asub Londonis Briti Muuseumis.

Codex Alexandrinus (Aleksandria käsikiri), mis on pärit 5-dast sajandist. Selles puuduvad mõned lehed Vanast ja Uuest Testamendist. Asub Briti Muuseumis.

Peale mainitud käsikirjade on veel mitmed teised suurte tähtedega (majuskel) kirjutatud käsikirjad, mis asuvad mitmesugustes Euroopa linnades, niihästi muuseumides kui ka üksikute isikute käes, ja üle 2000 väikeste tähtedega (minuskel) kirjutatud käsikirja. Kõik need käsikirjad sisaldavad suuremal või vähemal määral pühakirja osasid.

Neid käsikirju uurides ja üksteisega võrreldes jõutakse selgusele kuidas pühakiri välja nägi esimestel sajanditel.

Peale käsikirjade on Piibli algteksti kindlaks määramiseks väga tähtsad tõlked, mis tehti heebreakeelsest Vanast Testamendist ja kreeka-keelsest Uuest Testamendist. Juba teisel sajandil tõusis vajadus Piiblit tõlkida ladina, süüria, kopti, armeenia ja teistesse keeltesse. Nende tõlgete põhjal, mis säilinud, võidakse revideerida meil kasutada olevat pühakirja.

Ka kirikuisade kirju kasutatakse algteksti kindlaks määramiseks. Kirikuisad, kes elasid esimestel sajanditel, tsiteerisid sageli oma kirja-des ja raamatutes väiksemaid või suuremaid osasid pühakirjast, sel kujul nagu nad olid tol ajal tarvitusel. Nende teostest selgub ka kui palju ja missugused raamatud kuulusid nende ajal Piiblis ja olid tunnustatud kanoonseteks. Nii kirjutavad kirikuisad Irenäus, Origenes, Klemens Aleksandriast, Tertullian, Cyprian, kiriku-ajaloolane Eusebius ja palju teisi. Ka on säilinud mitmed nimistud ühes seletustega pühakirja raamatutest. (Muratori kaanon, Momeni kaanon, Klaramontaanuse katalog.) Kolmandal sajandil kujunes Piibli kaanon sarnaseks nagu ta on praegu; selleks ajaks olid kogudustes tarvitusel olevad raamatud koondatud üheks raamatuks ja need määrati kindlaks ning võeti vastu kirikukogudel. Nikea kirikukogul 325. aastal oli kaanon valmis. Seal vaieldi küll Kristuse isiku üle, kuid mitte pühakirja raamatute kanoonsuse üle. Laodikea kirikukogu (364. a.) tunnistas pühakirja, nagu ta meil Piiblina kasutada, ristikoguduse juhtnööriks. Kartaago kirikukogu (397. a.) avaldas pühakirja raamatute nimistu sellisena, nagu see on meie Piiblis.

Nagu ülaltoodust nähtub, on meil küllalt kindlaid tõendusid vanade käsikirjade, tõlgete, kirikuisade kirjade, kirikukogude otsuste ja esimestel sajanditel kogudustes tarvitusel olevate jutluste alusel, et tänapäevane, meie käes kasutada olev Piibel, sarnaneb täielikult sellele pü-

hakirjale, mida tarvitati vanaseaduse ajal, Kristuse päevil ja esimeses ristikoguduses.

Piibli kriitika, niihästi positiivne kui negatiivne, pole suutnud meie Piibli alust selles küsimuses kõigutada. On ju võimalik, et Piibli tõlkimisel on tekkinud mõned kõrvalekaldumised algtekstist, kuna tõlkija pole suutnud alati tabada täpset väljendust vastavale mõistele. Neid vigu on võimalik revideerida ja parandada. Seega ei saa ütelda, et pühakiri oleks muutunud sisuliselt. Meil on käes seesama Jumala sõna, mis oli algul, kui see kirjutati.

Pühakirja inspiratsioon.

Järgmiseks tähtsaks küsimuseks on: Kas pühakiri on Jumalast inspireeritud (sisendatud) või on see inimeste vaimusünnitus? Kui ta on ainult inimeste looming, siis ei ole tal eesõigust teiste raamatute seas. Kui aga Jumal on selle raamatu autor, siis seisab ta teistest raamatutest kõrgemal ja nõuab enesele ainuõiguse teiste seas ja peab olema inimestele juhtnööriks nende eluteel. Piibli kriitikud on selle üle palju vaieldud. Meil on mitmesugused tõendused, mis küllaldaselt selgitavad inspiratsiooni küsimust.

Vaatleme esmalt, mida ütleb pühakiri enesest ja keda ta tunnistab oma autoriks. Niihästi Vana kui Uus Testament tunnistab, et ta on inspireeritud Jumalast. Kümme käsku Jumal kirjutas oma sõrmega kivilaudadele. Need laudad olid kaua aega Iisraeli koguduses tunnistuseks elava Jumala tahtest. Hiljem tehti neist ärakirjad, ja kuigi laudad on läinud kaduma, on nende sisu säilinud.

Piibli kirjutajad ütlevad oma kirjutuse sisu saanud olevat Jumalalt. Nii ütleb Taavet: „Jehoova vaim on mu sees rääkinud ja tema kõne on mu keele peal.“ 2. Sam. 23, 2. Kui prohvetid said Jumalalt kuulutuse rahvale edasi andmiseks, siis ei tunnistanud nad seda kunagi oma kuulutuseks või vaimusünnituseks, vaid ütlesid, et Jehoova on neile seda annud. Nii öeldakse pühakirjas, et „Jehoova sõna sai prohveti kätte.“ Paganlike religioonide kirjanikud ei võta endale sarnast õigust. Paulus, suurim paganate apostel, võtab kokku inspiratsiooni mõtte järgmistes sõnades: „Kõik pühakiri on sisendatud Jumalast ja saadab kasu õpetuseks, noomimiseks, parandamiseks, juhatamiseks, mis õiguses on, et Jumala inimene võiks olla täiesti kõlvuline ja kõigele heale tööle täiesti valmistatud.“ 2. Tim. 3, 16. 17.

Kristus ise rajas oma õpetuse olemasolevale pühakirjale ja toonitas igal juhul selle tähtsust ja muutmatust. Kõneledes koguduse kajas rahvale, ta võttis oma kõnede aluseks pühakirja. Sündmused, mis puudutasid tema elu, olid seda-

võrd rajatud Vana Testamendi ennustustele, et ta pidas nende täitumist endastmõistetavaks. Ta ütles, et ennem lähevad hukka taevas ja maa, kui et peaks kaduma või hukkuma kõige väiksem tähekene pühakirjast. Ta kriipsutab alla, et kiri ei valeta. Inimeste poolt kirjutatud teoste kohta ei saa teha kunagi säärast otsust.

Meil on veel palju teisi tõendusi, mis näitavad, et pühakiri seisab kõrgemal kui inimeste teosed. Pühakirjas ettetulevad ajaloolised sündmused ja teadaanded rahvaste elust ja nende linnade saatusest on tõestatud ajaloo lehekülgedega ja eriti muinasleidudega ning väljakaevamistega neis kohtades, milledest on jutt Piiblis. Minevikus, kui polnud jõutud uurimustega nii kaugele, võidi kahelda Piibli jutustuste tõelisuses, kuid nüüd on kahtlused suuremalt jaolt pidanud kaduma muinasleidude ja väljakaevamiste tõttu. Nii on tehtud väljakaevamisi Egiptuses, Kaanani maa linnades, Aabrahami sünnipaigas, Babüloonias ja teistes Piiblis nimetatud kohtades, ja nende varal on tehtud kindlaks, et piiblikud teadaanded on õiged. Arheoloogia on tõestanud, et mitmed Piibli teadaanded, mis puudusid ajaloos, on tõesed. Sellega tõdeneb Jeesuse ütlus: „Kui need vaikivad, siis saavad kivid kisendama.“ Näiteks avastati hiljutistel väljakaevamistel Egiptuses, et jutustus vaarao Ramses II varanduslinnade ehitamisest vastab tõele. Pühakiri teatab, et Iisraeli rahvale anti alul õlgi telliskivide tegemiseks, kuid hiljem seda enam ei antud. Väljakaevatud majade seintes Tel-el-Kebiri läheduses leiti, et osa telliskive, mis põletatud päikese käes, sisaldasid õlgi, kuna teistes puudusid õled. Kahtlus oli ka pikemat aega Taanieli 5-das peatükis ettetuleva Belsatsari nime suhtes. Kaheldi, kas tema oli ajalooline isik ja Nebukadnetsari lapselaps. Kuid Henry Ravlinson leidis 1854. aastal mõned savist silindrid, milles teatatakse Naboniiduse, Nebukadnetsari väimehe poolt, et Belsatsar oli tema vanem poeg.

Üheks suurimaks tõenduseks Piibli inspiratsioonist on prohvetlike ennustuste täitumine. Prohvetid ennustasid riikide, rahvaste ja linnade saatust ette pikemat aega. Mitmed ennustused anti sajandeid enne sündmuste kättejõudmist. Nii loeme ennustustest, mis käivad Babüloonias, Siidoni, Tiiruse, Egiptuse, Edomi ja teiste Kaananimaa rahvaste kohta. Täpselt on see kätte tulnud, mis nende kohta ennustati. Varemud ja ajaloo leheküljed jutustavad, et Piibel rääkis tõtt. Eriti juutide saatus on elav tõendus Piibli inspiratsioonist. Kord nõudis Friedrich Suur tõendust Piibli tõelisusest. Talle vastati: „Judid.“ Sellega nõustus keiser. Kristuse kohta on Vanas Testamendis üle 300 ennustuse; neist on kõik tema maisesse ellu puutuvad ennustu-

sed täitunud. Inimesed on püüdnud tuleviku sündmuse ennustada, kuid nad on jäänud valelikuks. Jumalikud ennustused on täitunud isegi siis, kui nende tõdenemine on olnud näiliselt võimatu inimese mõistusele.

Piibli säilivus ja leving on tõenduseks, et ta pole harilik raamat. Vaevalt on teist raamatut nii vihatud ja vaenatud kui teda. Juba juudid võitlesid Uue Testamendi vastu; paganlus eesotsas oma parimate teadlastega, ründas teda teadusega, pilkega ja mõttetarkusega; Rooma keisrid püüdsid teda hävitada vägivallega; keskajal võeti ta rahva käest ja pandi, piltlikult öeldud, kiriku ketti; uuemal ajal võitles ratsionalism ja materialism tema vastu; revolutsioonid on tormina temast üle käinud; ateism on võtnud endale ülesandeks teda täielikult hävitada. Kuid kõik need püüded ja vaevanägemised on jäänud asjatuks. Piiblit levitatakse tänapäev rohkem kui kunagi varem. Ta on trükitud tervikuna või osaliselt rohkem kui 900 keelde ja teda loetakse enam kui kümnet kõige loetavamast raamatust kokku maailmas. Igal aastal levitatakse teda miljonites eksemplarides. Ta on tõeraamat, seepärast ei jõuta ta vastu seista ega hävitada.

Pühakirja imelik ühtlus ja kooskõla annavad ka tunnistust tema jumalikust algusest. Ta on kirjutatud 1600 aasta jooksul, umbes 40 kirjutaja poolt. Ta sisaldab 66 raamatut. Kirjutajad kuulusid mitmesugusesse seisusesse, ametisse ja erinesid üksteisest oma teadmistes. Ta kirjutati mitmes keeles ja mitmes riigis. Kuid nendele asjaoludele vaatamata valitseb kõikjal ühtlus ja kooskõla. Pühakiri on nagu suur meisterteos, mille on loonud üks isik. Seda tõsiasja ei saa seletada teisiti kui ainult omaks võttes Piibli tunnistuse, et kõikide kirjutajate taga seisis üks autoriteet, see on Jumal.

Pühakirja sisu võrreldes teiste raamatutega on palju sügavam ja ammutamatum. Sellist kõrget moraali ja õilsaid mõtteid ei leia meie üheski teises raamatus. Kõik hindamisväärsed tõeterad, mis leiduvad inimeste teostes, on Piiblis olemas. Inimeste teosed võrreldes Piibliga on kui kuu ja tähed võrreldes päikesega. Piibel avaldab übermuutvat mõju neile, kes seda loevad. Jumala sõna on kui seeme, mis langedes inimeste südamesse kannab eluvilja. Pühakiri ütleb, et kristlased on „uuesti sündinud ei mitte kaduvast, vaid hukkamiseta seemnest elava Jumala sõna läbi, mis ka igavesti jääb.“ 1. Peetr. 1, 23. Ühegi teise usundi raamat ega inimlik teos ei suuda inimest ümber pöörda. Piibel oma kuulutustega rõõmustab ja julgustab inimest, toob talle troosti ja tasakaalustatud oleku. Kuid ta noomib ja manitseb teda ka õigele elule. Eelkõige Jumala sõna juhhib meid

taevase Isa juure ja näitab meile õnnistuste teed. Ta on eluraamat.

Paljudele on see arusaamatu, kuidas Jumal inspireeris (sisendas) Piibli. Nad ütlevad harilikult: Ega Jumal pole seda kirjutanud, vaid inimesed. Piibel ei ütle, et Jumal oleks tema kirjutaja, vaid tunnistab ennast ainult Jumala sõnaks. Sõna on aga mõtte väljendus. Nii on ka pühakiri Jumala mõtte ja tahte väljendus. Kirjutada võis teda küll inimene, kuid oluline on see, et temas on väljendatud Jumala mõte. Vaevalt kirjutab keegi valitseja oma käega seadused ja teadaanded rahvale. Selleks on temal ametnikud, kes tema ülesandel üles kirjutavad tema käsklusi. Samuti kasutas ka Jumal inimlike tööjõude oma sõna kirjutajatena.

Kuidas tegi ta neile teatavaks oma tahte? Kümme käsku kirjutati ta oma sõrmega kahele kivilauale. (2. Moos. 31, 18.) Mitmel juhtumil, eriti vanaseaduse ajal, Issand rääkis otsestelt inimestega. Nii ütleb ta, et ta rääkis oma sulase Moosesega palgest palge. (4. Moos. 12, 8.) Aabrahamile näitas ta ennast. Samuti ta ilmutas ennast ka paljudele teistele usumeestele. Paljudel juhtumel rääkis ta oma sulastele nägemusis ja unenägudes. Ta ilmutas neile tuleviku sündmuse ja andis neile kuulutused, mida nad pidid viima rahvale. Nii olid säärsed nägemused prohvet Jesajal, Jeremial, Taanielil ja teistel. Mitmel puhul olid inglid jumalikkude teadete kandjad. (Taan. 9, 21; Luka 1, 11.)

Jumal kõneles ka maailmale oma Poja läbi. Kui Kristus tuli maa peale, oli tema eesmärgiks Isa tahtmist ilmutada. Kristuse kõnedes anti edasi suured ja aulised õpetused. Jeesus ütleb, et tema ei räägi seda iseenesest, vaid nagu ta seda on kuulnud Isalt. Seepärast võis ta ka ütelda Vilippusele: „Kes mind on näinud, see on Isa näinud.“ Et Jumal on oma Poja läbi ennast ilmutanud ja inimeste vastu rääkinud, seda selgitab apostel järgnevates sõnades: „Kui Jumal ennemuiste mitu korda ja mitmel kombel vanematele prohvetite läbi on rääkinud, siis on tema neilsinaseil viimseil päevil meile rääkinud Poja läbi.“ Jeesuse õpetus on aga üles kirjutatud Uues Testamendis tema järelkäijate poolt.

Püha Vaim, kui üks kolmainsusest, inspireerib inimestes Jumala tahtmist ja mõtteid. Enne maa pealt lahkumist seletas Jeesus jüngritele: „Aga trööstija Püha Vaim, keda minu Isa tahab läkitada minu nimel, seesama peab teile õpetama kõik ja teie meele tuletama kõik, mis ma teile olen ütelnud.“ Joh. 14, 26. Jumala Vaimu ilmutus ei ole Jumala sõna vastu, vaid sellega kooskõlas. Prohvetid rääkisid ja kirjutasi Jumala Vaimu juhatusel. Samuti tegid seda ka apostlid. Seepärast võib Peetrus õigusega ütelda: „Inimese tahtmise läbi ei ole iial

ei ühtegi prohvetikuulutamist kätte saadud, vaid pühad Jumala mehed on rääkinud, juhutatud Pühast Vaimust.“ 2. Peetr. 1, 21. Jumala Vaim teab, mis Jumala juures on ja seepärast võib ta ilmutada jumalikke asju. Kui inimene end täielikult pühendab Issandale, nagu see sündis Piibli kirjanikkudega, siis tarvitab ta teda.

Pühakirja tähtsus.

Kuna Piibel on Jumala sõna ja tema tahte väljendus, seepärast võib ta ainuüksi olla inimestele usujuhtnööriks. Kõik, mis ei ole kooskõlas Piibli õpetusega, või ei leia sealt kinnitust, ei või olla aluseks meie usule. Piibel sisaldab kõik, mis vajaline meie hingeõnnistuseks. Temas ei lubata midagi kaotada ega juure lisada. „Ei teie pea mitte sinna sõna juure midagi kasvatama, mis ma teile käsin, ega sest ära kaotama, et teie peate Jehoova oma Jumala käskusid, mis ma teile käsin.“ 5. Moos. 4, 2.

Taevane Isa teab, mis on vajalik inimestele õige tee leidmiseks ja sellel käimiseks. Ta tahab, et kõik õndsaks saaksid ja tõetundmisele tuleksid. Seepärast on ta lasknud kirjutada oma raamatusse kõik, mida me vajame tema tundmiseks ja igavese elu saamiseks.

Jeesus toonitas pühakirja õpetuse tähtsust. Ta võttis oma õpetuse ja tegevuse aluseks Jumala sõna. Ta manitseb oma järelkäijaid uurima pühakirja? „Katsuge kirju läbi, sest teie arvate, et teil nende sees on igavene elu, ja need tunnistavad minust.“ Joh. 5, 39. Nagu meie ajal, nii ka Kristuse päevil segati elava Jumala sõna inimlike lisandustega ja suusõnaliste õpetusega. Selle vastu võitles Kristus. „Aga nad teenivad mind ilmaaegu, et nad õpetavad õpetusi, mis on inimeste käskimised. Ja teete tühjaks Jumala sõna oma seadmiste läbi, mis teie olete seadnud, ja muud sedasugust teete teie palju.“ Mark. 7, 7. 13.

Kristus võitis vaenlase, kes tuli teda kiusama kõrves. Ta ütles kiusajale: „Kirjutatud on...“ Jumala sõna oli temale relvaks vastase tõrjumiseks.

Jumala sõna on vaimutoiduks usuinimesele; see kosutab teda ja teeb ta tugevaks ülekohtu vastu võitlemises. „Ma panen sinu sõna tallele oma südamesse, et ma pattu ei tee sinu vastu.“

Ristikoguduse algpäevil püüdsid apostlid kõigiti säilitada Jumala sõna selget õpetust, hoiatades kristlasi hädaohu eest, mis neid ähvardas sõnasegajate poolt: „Kuuluta sõna, kinnita seda ühtepuhku, olgu õigel ajal või olemata, noomi, sõitle, manitse kõige pikameelega ja õpetamisega, sest aeg tuleb, et nad tervet õpetust ei võta sallida... ja pööravad kõrvad ära

tõe poolt ja heidavad tühjade juttude poole.“ 2. Tim. 4, 2. 3. Tõde on Jumala sõna. Joh. 17, 17.

Apostlid rajasid oma õpetuse nende ajal olemasolevale pühakirjale. Nad tõid kirjast tõendused, et Jeesus on tõotatud Messias. (Apt. 18, 28.) Kui Paulust süüdistati juutide poolt „võõra usu“ levitamises, siis tõrjus ta selle kallale tungi tagasi väitega, et too õpetus rajaneb ainuüksi Jumala sõnal: „Aga seda tunnistan mina sulle, et ma seda teed või õpetust mööda, mis nemad võõraks usuks hüüavad, nõnda oma vanemate Jumalat teenin, et mina usun kõik, mis käsu ja prohvetite kirja on kirjutatud.“ Apt. 24, 14. Apostel Peetrus võtab oma usu ja õpetuse aluseks „kindlama prohvetisõna.“ 2. Peetr. 1, 19.

Hilisemad usumehed on samuti toonitanud pühakirja tähtsust. Kuulus Öhtumaa kirikuisa Ireneus 2. sajandil ütleb: „Me oleme tundma õppinud õnnistused nende läbi, kellelt on evangeelium jõudnud meieni; nad on Jumala tahtmise järele evangeeliumi meile üle annud kirjades, mis pidi olema meie usu aluseks ja sambaks.“ „Eksiõpetuste vastu“, III, 1. Põhja-Aafrika kirikuisa Augustinus näitab usu sõltuvust pühakirjast: „Usk lööb kõikuma niipea kui tekib kahtlus pühakirja kohta.“ „Kristlik õpetus“, I, 37. Wicklif, silmapaistev inglise usupuhastaja ja piiblitõlkija ütleb: „Pühakirjas on väljendatud terve tõde... See sisaldab kõik, mis on vajalik õnnistuseks, see üksi on eksimatu ja ainus usujuhtnõor.“ „Raamatute raamat“, lhk. 81. Luther toonitab: „Mina usun, et Jumal, kes on tõeline, räägib Pühakirjas.“ Walch, XIV, 1112. „Kõik usupõhiõpetused on pühakirjas, nii ei tohi enam midagi sinna juure lisada.“ E. A. XXXI, 22.

Reisija vajab valgust teel käimiseks. Me ei leiaks teed igavesele kodumaale, ega oskaks käia sellel, kui poleks Jumala sõna, mis on „jalale lambiks ja valguseks jalgteel peal.“

Piiblitundmise võti peitub temas endas. Tema kirjakohti tuleb võrrelda üksteisega. Teda peab uurima ja temast otsima kui „hõbedat ja kui peidetud varandust“. Kui keegi ütleb, et ta ei mõista, või ei saa uskuda pühakirja, siis on põhjuseks, et ta seda ei uuri, või ei taha uskuda. Kristus ütles: „Kui keegi tahab tema tahtmise järele teha, see tunneb, kas see õpetus on Jumalast, või kas ma räägin iseenesest.“

Kuna Piibel on püha sõna, siis peab tema vastu tundma aukartust ja teda uurima palvega. Laulik ütleb: „Väga õnnis on inimene, kes ei käi õelate nõu järele, ega seisa patuste tee peal, ega istu pilkajate killas, vaid kellel on heameel Jehoova käsuõpetusest ja kes uurib ta käsuõpetust järele ööd ja päevad.“ Laul 1.

E. Ney.

Võit enese üle

Maailma ajalugu jutustab meile suurtest lahingutest. Paljud neist lahingutest on olnud suure tähtsusega ja otsustavad. Nende mõjul on kukutatud aujärgi, hävitatud maid ja rahvaid ning muudetud maakaarte; need on tekitanud arvamata palju valu ja viletsust.

Kuid on olemas veel teissuguseid lahinguliine. Jumala sõna juhhib meie mõtted samuti võitlusväljale, mille tähtsus ja mõju ületab kõik teised lahinguliinid ja töötab kõigile suurima võidu. Piibel ütleb: „Pikameelega inimene on parem kui see, kes vägev, ja kes oma vihameele üle valitseb, on parem kui see, kes linnu võidab.“ Õp. s. 16, 32.

Inimese hing on paik, kus lüüakse suurim lahing headuse ja kurjuse vahel. See on suurim võitlusväli, sest seal kas võidetakse või kaotatakse otsustavalt. Sel lahinguväljal peavad võitlema ja võitma kõik, kes tahavad saada ja jääda õnnelikuks. Kristuse, selle kuningate Kuninga tulekul saavad hukka nii võitjad kui võidetud, kui nad pole võitnud lahingut oma südames.

Kes võidavad sellel lahinguliinil? Need on need, kes võidavad iseene ja asetavad südameaujärjele Kristuse; kes on harjunud ütleva „ei“ oma ihadele ja nõustuma Jumala tahtmisega. Kes võtavad Jumalat tema sõnast, teades, et tema tee on kõige parem. Suurimad kangelased on, lühidalt öeldud, need, kes kõiges annavad Jumalale esikoha, maksku mis see neile maksab.

Mõnigi lugeja ütleb imestunult: „See pole ju võit, vaid ainult kaotus, enesest äraütlemine!“ Tõsi see on, aga kui teie olete kord tutvunenud pahedest loobumise rõõmuga, või olete kuulnud jutustust kellegi elu sellistest tulemustest, siis ütlete teiegi: „See on ju ainus soovimisväärne elu!“ Keegi, tuletades meele nurjumisi oma elus, ütles hiljuti: „Kui imelik, et meil on nii raske loobuda pahedest, mis me tõelikult ei taha omada.“ Ja, nii see on. Kuid siiski jääb tõsiasi, et inimestel just sel alal tuleb lüüa suurimad hahingud ja pidada raskemad võitlused.

Ükski meist ei taha, et meid tabaks mõni õnnetus või haigus, ja siiski me ei loobu mängimast hädaohuga. Meie ei taha lõigata pisaraid, ja me siiski külvame selle seemet, nagu ei olekski üldse mingit põhjuseadust. Joodik ei taha lahkuda oma vahutava klaasi juurest ega

mänguhimuline oma kaartidest. Meie sagedasti mõistame hukka nende lühinägelikkuse, kuid samal ajal oleme ise teiste, võib olla meie meelest vähem hädaohutikkude pahede ja harjumuste orjad. Kui meie ei alusta nende vastu otsustavat võitlust, siis valmib kord igast vähemastki pahest halb lõikus. Asja tõsiselt võttes ja võitlust alustades on võit kindel.

Mõjuva hoiatuse meelelistele lõbudele järgimise kui ka nende võitmise tulemuste kohta leiame pühakirjast ärakadunud poja loos. Petlik meel töötas sellele noorurile asju hoopis teisiti ja meelitas teda isamajast eemale. Alles hiljem, raskeil tundidel, tal avanesid silmad ja siis selgus, et ta on eksinud. Tema siseinimene ärkas ja ta alustas kohe võitlust. Temast öeldakse: „Aga kui ta paremad mõtted saanud, ütles ta: Ma tahan kätte võtta ja oma isa juure minna.“ Ärakadunud pojast sai võitja. Selles aga peitubki kõikide aegade ärakadunud poegade suurim viga: nad ei suuda ega taha „kätte võtta ja oma Isa juure minna“. Nad jäävad oma kiidetud vabadusse, kuni nad lõpuks muutuvad oma nõrkuste orjadeks. Aeg-ajalt nad tunnevad küll, kuhu nende kalduvused võivad neid lõpuks viia; neil on igatsus millegi parema järele, aga maised ihad ja huvid lämmatavad need jälle, ja nõnda jäävad parimad plaanid teostamata.

Ehmatus tuleb peale, kui mõtleme, kui vastumeelne on inimesel järgida Jumala soovile. Mõnikord ma küsin endalt, miks Jumal ei ole vägivaldselt sulgenud meie südant saadana kiusatuste eest? Kuid kui ta oleks seda teinud, siis meie ei oleks vabad inimesed, vaid oleksime orjad. Jumal on meile annud mõistuse ja valiku eesõiguse, ning tahab, et meie otsustaksime ja valiksime oma tee.

Inimene on Jumala saadik maa peal ja temale on antud võimetus tõendada, kas ta väärrib seda usaldust või mitte. Ainult vaba valiku võimetus rahuldab inimese sisetunnet ja teeb temast vaba olevuse. Jumal ütleb oma sõnas: „Ma olen su ette pannud elu ja surma, õnnistuse ja äravandumise; vali nüüd elu, et sina ja su sugu võiksite elada.“ 5. Moos. 30, 19.

Tähtsaim võitlus maailmas on võitlus oma mina, oma puuduste ja kiusatuste vastu, ja hinnalisem võit on võita iseennast.

M. B.

Hädasid külmal ajal

Haige kurk ja kael

Sügiseseid vahelduvad ilmad toovad mitmesuguseid haigestumisi. Eriti kannatavad inimesed siis kurguhaiguse, nohu ja köha all. Kurguhaigused võivad olla üsna kerged, kuid ka tõsiselt hädaohtlikud.

Haigestumise põhjusi võime jagada kahte gruppi: 1) vastuvõtlikkus ja 2) tegelik põhjustaja.

Vastuvõtlikkuse tekitavad järgmised tegurid: a) Ebapuhas, rikutud õhk puuduliku tuulutamise tõttu ja eluruumi liigne soojus. b) Nõrgenenud elujõud, mille tõttu väike vastupanu. c) Ebakohane toit: vitamiinide puudus, liigne söömine ja maiustused, mis koormavad organismi. d) Nakkuse pesad, mis puhkevad niipea, kui keha vastupanujõud on vähenenud teatavil põhjusil, nagu haiged hambad, mandlid või külmetus.

Haiguse tegelikud põhjustajad on pisikud. Need haigusidud tungivad kudedesse kuhu iganes võimalik. Neid idusid kannavad inimesed üksteisele. See ongi kurguhaiguste sagedaim põhjus. Haigestuda võib ka sel teel, et haiguspesa on asetsenud pikemat aega ninas või kurgus ja kord võtab uut hoogu.

Haiguspisikud tekitavad meie kehas mürke (toksiine), mis mõjutavad keha kudesid mitmel viisil. Mürgid kutsuvad kehas esile muutused — haigusnähtused.

Nakkuse koht on harilikult mandlite lähem või kaugem ümbrus. Vahest võib ulatuda õige sügavasse kurku ja vahest kõrgesse ülesse nina tagumisse ossa.

Haigusnähtused on järgmised: Algul tuntake kurgus kuivust ja ebamugavust. Vahest on tunne kõdistust, nagu oleks mõni juus või muu võõrkeha jäänud kurku kinni. Hiljem tuntake hellust, isegi valu, mis suureneb neelami-

sel. Ka rohkeneb paks kleepuv lima kurgus, mis ärritab. Selle ärrituse tõttu tekib vajadus köhatada või puhastada kurku. Ka kaelanäärmed võivad olla paistetunud ja tekitada valu. Harilikult käivad nakkushaigusega kaasas ka üldised haigusnähtused, nagu külmatunne, palavik, isu- ja tahtekaotus, peavalu, valud seljas ja jalgades.

Käesolev artikkel ei taha kindlaks määrata kõiki kurguhaigusi, see peab jääma arsti hoole, vaid see tahab anda mõned lihtsad näpunäited harilikkude haigusjuhtumite jaoks.

Ravi on üldine ja kohaline. Haigele peaks antama rahu, ja, kui vajaline, haige peaks heitma voodisse. Kuna kurguhaigused on nakkavad, siis peaks haige teistest eemale hoidma, et haigus ei leviks. Haige peaks jooma palju sooja teed sidruniga või mõne muu puuvilja mahlaga.

Kohaline ravi seisab kurgu kuristamises. Kuristatakse kuuma soolveega mitu korda päevas. Selleks võetakse 1 teelusikatäis soola ühe

klaasi kuuma vee sisse. Hästi mõjub ka kuristusvesi, mis on tehtud järgmiselt: Apteegist saadakse pulber *Foenum graecum*. Võetakse 1 teelusikatäis pulbrit 1 klaasi vee sisse (võib ka tarvitada teed vee asemel) ja sellega kuristatakse 1 kord tunnis. See kuristusvesi mõjub jahutavalt suure palavuse puhul. Kui neelamine teeb raskusi, siis on hea abinõu meevesi. 1 teelusikatäis mett keedetakse klaasitäie veega. See vesi on oma mõju poolest suurepärase rohi kuristamiseks. Samuti hea mõjuga paistetatud kurgu juures on kannikesetee. Peotäis kannikeselehti keedetakse klaasitäie vee sees ja seda tarvitatakse kuristusveena.

Kael hoitakse soe. Võib kaela ümber mähkida vatti ja see katta villase rätikuga. Veel paremini mõjub niiske kompress. Käterätik tehakse jahedas vees niiskeks, mähitakse ümber kaela ja see kaetakse kuiva käterätikuga ning viimati mingi villase riidetükiga. See viimane peab täiesti kinni katma alumise. Kui niiske rätik on muutunud palavaks ja hakkab kuivama, siis võetakse see ära ja jäetakse ainult villane rätik ümber kaela. Mõne tunni pärast võib uuesti niiske rätikuga kompress peale panna. Niiske kompressi suurepärase mõju seisab selles, et ta edendab mürkainete kaotamist ja juhib ära liigse vere põletikust tabatud kehaosast.

Kroonilistel juhtumel on hea kuristada iga päev. Kuristamiseks tarvitatakse alaunivett. Selleks pannakse pisut alauni pulbrit vee sisse.

Kui mandlid on niivõrd haiged, et ei ole lootust paranemiseks, siis on tarvilik lasta nad välja lõigata.

Tähtsamaid tegureid haige kurgu ravimiseks on alata ravimisega kohe esimese ebanormaalse tunde puhul. Kurista kohe kui hakkad tundma kõdistust või kerget valu neelamisel. Tihti see takistab pisikute tööd enne kui nad on saanud enesele valmistada kindlat pinda. Ravida haiguse algul võtab ainult mõne minuti ja võib päästa paljude päevade hädast. Teine mõjuv abinõu on tõsta keha vastupanujõudu selle läbi, et kehale antakse toiduga palju vitamiine, eriti A-vitamiine, mis suurendab nina ja kurgu limanaha vastupanujõudu. A-vitamiin leidub piimas, munarebus, tomais, porgandis, kalamaksaõlis, võis, pähkleis jne.

Enamik kurguhaigusi on võimalik ära hoida või vähemalt kergendada eelpool antud lihtsate abinõudega varaselt ravides.

*

Nohu

Nohu kohta arvatakse, et see tekib külmast. Kuid nohu on siiski haiguspisikute tegu. Külm vaid valmistab pinda pisikutele nina limanahas. Nii on siingi tarvilikud ettevaatusabinõud, mis hoiavad ära nakkuse. Nohu vastu arstirohuna tarvitatakse jooti. Üks tilk 10-protsendilist jootdinktuuri võetakse sisse vähese veega. Seda tehakse nohu algelises astmes. See korraldab ümber nina limanaha verevarustuse ja katkestab nohu. Parandavaks abinõuks on ka nohusalv *bromentool*, mida ninasse panna ja siis nina väliselt hõõruda.

Köha

Köha ei ole haigus omaette, vaid on ainult haigusnähtus, mis esineb paljude haiguste puhul. Köha on looduse poolt ette nähtud kahjulikkude ainete väljaheitmiseks kehast.

Köhal võivad olla mitmesugused põhjused, ja nii on tarvis igal juhul eri ravi. Köha võib tekkida: 1) Hingamiselundi häirimisel, näit. sisse hingates suitsu, tolmu, gaasi jne. 2) Hingetorupõletiku puhul, s. t. limanahas tekib põletik ja eritub lima, mis peab saama kõhides kõrvaldatud. Peale nohu on hingetorupõletik üks sagedaim külmetushaigus. 3) Tiisikuse, südamehaiguse j. t. puhul esineb iseloomustav köha.

Köha arstimisel tuleb eelkõige kõrvaldada põhjus. Siis võib köha vaigistamiseks midagi teha. Et lima kergemini vabaneks, võiks juua ülalnimetatud kannikesetee, ja seda iga 2—3 tunni järele 3—5 supilusikatäit. Tuntud kodune arstirohi vana köha puhul on pärnaõietee. Ka soe piim meega või teelusikatäie soodaga annab abi.

Kuna kehaossa, kus on põletik, on kogunenud rohkesti verd, siis tuleb liigne veri sealt ära juhtida. Köha puhul on soovitatav teha soe jalavann või panna soojad pudelid jalgade alla.

Lõpuks tuleb veel märkida, et kurgu- ja hingamisteede haiguste põhjuseks tihti on läbi suu hingamine sügisises või talvises rõskes õhus. Suu kaudu satub külm õhk kurgu limanahale ning see saab põletiku ja muutub pisikutele soodsaks signemiskohaks. Tuleb hingata läbi nina, kus õhk soojeneb. Suu ei ole hingamisorgan, vaid nina.

Hoidutagu külmetamisest, eriti märgade jalgadega külmetamisest. Külmetuse vastu aitavad rahvarohud, nagu soe piim, soe tee pärnaõitega või vaarmarjadega, mesi, soe vann või saun ja higistamine voodis.

M. U.

Üksi jäädes...

„Ma lähen mõneks minutiks välja, Laine, kallis,“ ütles ema. „Ma ei jää kauaks ära. Ole hea laps, mängi seni üksi, kui ma tagasi tulen.“

„Jah, ema,“ ütles Laine, pannes kõrvale oma nuku. „Kui sa tagasi tuled, too mulle midagi kaasa, eks, ema?“

„Küll ma pean sind meeles. Ole hea laps ja mängi seni oma mänguasjadega, kuni ma tagasi tulen,“ ütles ema naeratades ja lahkus toast.

Laine mängis edasi oma nukkudega, kuid varsti tüdines neist. Siis ta hakkas endale otsima muud meelelahutust. Kõndides toas ta silmas laual üht läikivat eset. See oli ema käekell, mille ema oli unustanud kaasa võtta. Laine haaras kella kohe kätte ja vaatles seda uudishimulikult.

„Ta ei luba küll minul kella vaadata, aga ega ta seda ikka teada saa,“ mõtles ta. „Küll on ikka kena asi. Ma sooviksin endale ka niisugust kella. Kuidas seda saaks tiksuma panna!“

Laine kinnitas kella käele ja katsus seda üles keerata. See oli peagi mitte üles keeratud, vaid isegi üle keeratud, kuid ta ise ei märganudki seda.

Ta parajasti lõpetas seda toimingut, kui kuulis võtme raginat lukuaugus. Välgukiirusel ta asetas kella samasse kohta, kust ta selle leidis ja jooksis ruttu oma nukkude juure.

„Näed, ma ei olnudki kaua ära,“ ütles ema. „Ma unustasin oma kella koju, nõnda ma ei teadnud õiget aega.“

Ema läks laua juure, võttis kella ja kinnitas selle käele. „Imelik,“ ütles ta endale, „ma ei mäleta, et oleksin asetanud oma kella klaasiga alla poole. Või ehk tegin seda siiski kiirustades?“

„Kas sa tõid mulle midagi?“ küsis Laine.

„Jah, kindlasti,“ ütles ema, „ma ju lubasin tuua. Kuid Laine, minu kell on seisma jäänud. Ei tea, mis sellega on juhtunud?“

Lainel jooksis puna üle näo, kuid ta pööras emale selja ja mängis oma nukuga edasi.

„Noh, mis see on?“ hüüdis ema. „Kella vedru on vist katki. Näe, seda võib keerata palju tahad, ilma et vedru peatuks. Kes seda võis teha? Kas keegi käis minu äraolekul meil? Minu teada oli mu kell korras.“

„Ei, ema,“ ütles Laine, hoides oma nägu ikka veel kõrvale.

„Ega sina ometi ei puutunud kella,“ küsis ema.

Kuidas seda saaks tiksuma panna...

„Ei,“ vastas Laine, „ma kogu aeg mängisin nukkudega.“

„Oled sa kindel selles?“ usutas ema Lainet uuesti.

„Täiesti kindel, ema. Ma ei teadnudki, et sinu kell oli seal.“

„Laine!“ hüüdis ema. „Mul on väga kahju, aga ma siiski ei saa uskuda, et sa mulle tõtt räägid.“

„Ma — ma — ma ei tea,“ kogeles Laine, sattudes ikka enam segadusse.

„Siis, ma mõtlen, sa parem lähed väheks ajaks oma magamistuppa ja mõtled seal järele,“ ütles ema. „Ma tulen hiljem ka sinna, vast siis ehk selgub, kuidas asi tõelikult on.“

Laine lahkus rahutult toast ja läks magamistuppa. Tal tuli parem tunne, et ta võis ära minna, sest tal oli olnud piinlik. Kord valetanud, ta tundis, et tuleb asja kinnitamiseks veelgi valetada. Ja, nii kui see alati juhtub, mida enam ta valetas, seda halvemaks asi läks.

Aeg venis pikale ja Lainel oli raske oodata, kuid parata polnud midagi. Lõpuks ema siiski tuli.

„Kas sa oled nüüd järele mõelnud?“ küsis ema otsustavalt. Lainele näis nagu oleks ema silmis läikinud pisarad.

„Jah,“ vastas Laine julgelt, „olen küll. Ma ei ole sinu kella puutunud.“

„Ma mõistan,“ ütles ema, istudes tütre kõrvale. „Kuid mulle näib, et sa siiski ei ole eriti õnnelik selle üle. Kui sa poleks puutunud minu kella, ma mõtlen, sinu näolt oleks paistnud teissugune vaade, kui see on nüüd.“

„Aga mina ei puutunud,“ kostis jällegi vastuseks.

„Laine, sa teed nõnda asja halvemaks. Kui sina tunnistaksid oma viga, sa tunneksid end ka paremini ja minul ei oleks vaja kurjaks saada.“

„Aga ma ei ole,“ vastas Laine pisut pehmemalt.

„Ma räägin sulle midagi,“ ütles ema, „ja ma tahan, et sa seda hoolega kuulaksid. Kord keegi väike tüdruk nägi ühte senti vaasis, ja mõeldes, et see kuulub tema emale, ta tahtis võtta selle sendi ja osta endale maiustust. Kui ta asetask oma käe vaasi põhja, võttes peosse raha, ta ei saanud kätt enam kuidagi välja. Lõpuks, olles väga hirmunud, et ta ei saa enam üldse kätt vaasist välja, ta jooksis ema juure abi paluma, — kuid ta ei rääkinud emale midagi sendist, mis oli tema käes. Ja ka ema ei saanud tema kätt välja vaasist. Lõpuks ta otsustas purustada vaasi, kuigi see oli kalliskäsitöö. Kui ta oli selle katki lõõnud, mis sa mõtled, mis leidis ema seal?“

„Ma ei tea,“ vastas Laine.

„Talle selgus, et tema väikene tütar hoidis oma käes ühte senti. Oleks ta lasknud sendi käest vabaneeda, ta käsi oleks saanud vaasi kitsas õõnsuses vabaks ja poleks olnud vajadust hävitada kallist vaasi. Kuid ta ei lasknud senti lahti. See oligi kogu selle raskuse põhjus. Ja Laine, sama lugu on ka sinuga. Kangus hoiab sind tagasi tunnistamast oma süüd. Kas ka sina ei vabastaks end takistusest ega peaks sellest asjatult kinni? On ju palju kergem rääkida tõtt; see on ainus tee rõõmsa meele juure. Tead, mis ütleb Jumala sõna: „Kui keegi oma üleatsumisi kinni katab, ei see lähe temale korda, aga kes tunnistab ja maha jätab, selle peale halastatakse.“

Suured pisarad veeresid Laine palgeilt ja ta huuled sosistasid värisedes: „Ma ainult kinnitasin kella oma käe külge ja keerasin selle üles.“

„Nõnda, nõnda,“ ütles ema julgustades. „Olen rõõmus, et sa lõpuks ometi seda tunnistasid. Eks sul endal ole nüüd ka parem?“

Laine haaras ema käe ja ütles nuuksudes: „Ja, mul on väga kahju, et ma valetasin.“

„See on hea,“ ütles ema naeratades. „Nüüd see kõik on möödas, ja ma loodan, et sa taeva Isa abiga enam iialgi ei valeta.“

„Ei, mitte iialgi,“ ütles Laine.

„Hea laps,“ ütles ema. „Nüüd sa mine voodisse ja ma hoian sulle toodud koogid homme hommikuks.“

Head kombed

„Ma kardan, teie ei ole küllalt pikk,“ ütles kaupmees poisile, kes tahtis saada kohta tema ärisse. „Ma vajan sirgemat ja pikemat poissi.“

„Oh,“ ütles poiss hoogsalt, „ma olen palju pikem, kui ma seisan sirgelt; vaadake!“ ja ta seisis täiesti sirgelt.

„See juba läheb. Kui te alati nii sirgelt seisate, siis jääb teist hea mulje kõigile, kellega te kokku puudute. Kuid miks teie ei seisa alati sirgelt?“

„Ma ei tea,“ vastas poiss. „Ma mõtlen, et olen selle paha kombe endale külge harjutanud.“

„See on tõesti paha komme ja teil tuleb sellest võimalikult ruttu loobuda. Ma ütlen teile, miks. Keegi ei saavuta oma elus mingit edu, kui ta ei siruta end võimalikult pikakas. Tuleb püüda täita võimalikult suuri ülesandeid, siis saame elus edasi. Küürus käimine teeb teid väikeseks ja keegi ei usu teie võimetesse. Kui te teaksite, kui nägus te välja näete, kui hoiate pea püsti ja käite sirgelt, teie ei küürutaks iialgi enam.“

Sama põhimõte maksab igaühe kohta. Paljud ei usu seda. Nad püüavad saada suureks mitmesuguste väiklaste keerdkäikude kaudu, kasutades väiklasi võtteid. Kuid ärge laske end selle eksituse läbi petta. Mida otsekohesemalt me elame, seda suuremad oleme.

Te ütlete, et see on teil harjunud pahe. Tõsi, kuid seista sirgelt ja elada õiglaselt on samuti harjumuse tagajärg. See tuleb sellest, kui teeme ühte ja sama asja korduvalt. Ma mõtlen, enamik noori mõistab, et seista sirgelt on tervislik ja jätab hea mõju. Kuid viga seisab selles, et nad ei tee sellega algust. Nad loodavad, et mingi vägi teeb neid korraga sirgeks ja hoiab ka neid sirgetena. Kuid sel teel ei lähe see korda. Sama vaade on paljudel ka õiglase elu kohta. Nad alati lubavad sellega peale hakata. Kuid kahjuks enamiku soovijate juures see jääb teostamata. Miks? Seepärast, et nad ei alga sellega täna ega täida seda järjekindlalt kuni see saab neile harjumuseks. Head kombed — seista sirgelt ja elada õiglaselt — pakuvad igas asjas edu.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetaja ja talitaja Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.

Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.